Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2024/1995

2024 7 22

KOMISIJOS DELEGUOTASIS REGLAMENTAS (ES) 2024/1995

2024 m. liepos 19 d.

dėl laikinos išskirtinės distiliavimo krizės atveju priemonės, kuria siekiama išspręsti vyno sektoriaus rinkos sutrikdymo Portugalijoje problemą 2024–2025 prekybos metais

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 ([1]), ypač į jo 219 straipsnio 1 dalį kartu su 228 straipsniu,

kadangi:

(1) siekdama išvengti Sąjungos vyno rinkos sutrikdymo 2023–2024 prekybos metais, Komisija priėmė Deleguotąjį reglamentą (ES) 2023/1225 ([2]), apimantį išskirtinį distiliavimą krizės atveju tam tikrose valstybėse narėse. Šia priemone buvo siekiama sumažinti tam tikruose pagrindiniuose Sąjungos vyno gamybos regionuose užfiksuotas perteklines atsargas, visų pirma raudonųjų ir rožinių vynų, susidariusias dėl bendro įvairių krizių ankstesniais metais poveikio, taip pat dėl bendros Sąjungoje suvartojamo ir eksportuojamo vyno kiekio mažėjimo tendencijos, kai vartotojai susiduria su didele infliacija, o vyno gamintojai patiria dideles išlaidas;

(2) įgyvendinant šią priemonę šešiose vyną gaminančiose valstybėse narėse (Vokietijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Vengrijoje ir Portugalijoje) iš rinkos pašalinta daugiau kaip 3,5 mln. hektolitrų raudonųjų ir rožinių vynų. 2023 m. pašalinus tokį kiekį ir sumažėjus gamybai Sąjungoje (– 10,5 %, palyginti su ankstesniais metais) ir svarbiose vyną gaminančiose valstybėse narėse (–24 % Italijoje ir –21 % Ispanijoje), rinka einamaisiais prekybos metais apskritai tapo labiau subalansuota, net jei jos padėtis visoje Sąjungoje tebėra trapi;

(3) vis dėlto Portugalijoje susiklostė priešinga padėtis – 2023 m. derlius joje padidėjo labiausiai iš visų vyną gaminančių valstybių narių (+ 10 %, palyginti su ankstesniais metais, o raudonųjų vynų su saugoma kilmės vietos arba geografine nuoroda segmente net +15 %) ir vyno iš viso pagaminta apie 7,5 mln. hektolitrų. Tuo pat metu Portugalijos raudonųjų vynų su saugoma kilmės vietos arba geografine nuoroda pardavimas vidaus rinkoje iki 2024 m. kovo mėn. padidėjo vos 2,3 %, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2023 m., o eksportas iki 2024 m. balandžio mėn. sumažėjo 1,5 % Ši padėtis ypač sudėtinga Portugalijos raudonųjų vynų su saugoma kilmės vietos arba geografine nuoroda rinkos segmente, kuriame atsargų lygis, kaip apskaičiuota, iki 2024 m. liepos mėn. padidės dar 29 %, palyginti su 2023 m., ir 46 %, palyginti su ankstesnių penkerių metų nupjautiniu vidurkiu;

(4) sukauptos atsargos turi didelį poveikį kainoms Portugalijos vyno rinkoje. Jei nebus skubiai imtasi veiksmų, prasidėjus 2024 m. derliui padėtis nacionalinėje rinkoje gali dar labiau pablogėti, nes vyno gamintojai nebeturės pajėgumų naujai produkcijai laikyti ir bus priversti ją parduoti dar mažesnėmis kainomis. Dabartinis spaudimas Portugalijos vyno rinkoje ir tai, kad Portugalijos gamintojai turi skubiai gauti pakankamų pajėgumų naujam derliui laikyti, gali tam tikru mastu paveikti ir kitų valstybių narių vyno rinkas: į jas gali patekti perteklinės Portugalijos pasiūlos dalis ir tie vynai su jų pirmine kilmės vietos ar geografine nuoroda arba be jų būtų parduodami mažomis kainomis;

([1]) OL L 347, 2013 12 20, p. 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/ojb.

([2]) 2023 m. birželio 22 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2023/1225 dėl laikinų išskirtinių priemonių, kuriomis nukrypstama nuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1308/2013 siekiant išspręsti vyno sektoriaus rinkos sutrikdymo tam tikrose valstybėse narėse problemą ir nukrypstama nuo Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2016/1149, (OL L 160, 2023 6 26, p. 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1225/oj).

(5) iš Portugalijos vyno rinkos pašalinus dalį labiausiai paveikto rinkos segmento – raudonųjų vynų su saugoma kilmės vietos arba geografine nuoroda – atsargų, Portugalijai turėtų būti lengviau spręsti rinkos disbalanso problemą ir pasirūpinti tuo, kad dabartiniai sutrikimai Portugalijoje nevirstų sunkesne arba užsitęsusia krize ir neišplistų į kitų valstybių narių vyno rinkas. Numatoma, kad net ir taikant 2023 m. priimtą priemonę, 2024 m. liepos mėn. pabaigoje raudonųjų vynų su saugoma kilmės vietos arba geografine nuoroda atsargos Portugalijoje bus 2,25 mln. hektolitrų didesnės nei rekordinis lygis pernai, ir tai sudaro 63 % viso vidutinio derliaus. Iki einamųjų prekybos metų pabaigos sukauptos šių kategorijų vyno atsargos du su puse karto viršys 2023 m. pagamintą kiekį, o vidutinis laikotarpio pabaigos atsargų kiekis būna mažiau kaip dukart didesnis už vidutinį derlių;

(6) siekiant sumažinti spaudimą rinkai, reikėtų pašalinti bent 15 % atsargų prieaugio, o tai sudaro apie 340 000 hektolitrų. Skiriant 20 % už dabartines rinkos kainas mažesnes kompensacijas, priemonei reikėtų apie 15 mln. EUR. Portugalija paskelbė negalinti pašalinti iš rinkos vyno pertekliaus, tam panaudodama nacionalines išmokas pagal Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 216 straipsnį. Visos kitos priemonės, kurias galima taikyti pagal Reglamentą (ES) Nr. 1308/2013, atrodo nepakankamos arba netinkamos. Todėl tikslinio distiliavimo krizės atveju priemonei Portugalijoje įgyvendinti tikslinga panaudoti žemės ūkio rezervą;

(7) siekiant išvengti konkurencijos iškraipymo, neturėtų būti leidžiama pagamintą alkoholį naudoti maisto ir gėrimų pramonėje; jis turi būti naudojamas tik pramonės tikslais, įskaitant dezinfekcinių produktų ir vaistinių preparatų gamybą, ir energetikos reikmėms. Norint išvengti bet kokio piktnaudžiavimo ar per didelės kompensacijos įgyvendinus šią išskirtinę priemonę, tikslinga reikalauti, kad atitinkama valstybė narė priemonę taikytų tik toms vyno kategorijoms, kurių rinkai būdingas didelis disbalansas, ir ribotų teiktinos kompensacijos dydį, kad ji būtų mažesnė už atitinkamas aktualias rinkos kainas;

(8) siekiant padidinti Sąjungos finansinių išteklių, kurie gali būti skirti šiai distiliavimo krizės atveju priemonei, veiksmingumą, Portugalijai turėtų būti leista papildyti Sąjungos finansinę paramą nacionalinėmis išmokomis, siekiančiomis iki 200 % pagal šį reglamentą skiriamos paramos;

(9) Portugalija turėtų pateikti Komisijai išsamią informaciją apie šio reglamento įgyvendinimą, kad Sąjunga galėtų stebėti juo nustatytos priemonės veiksmingumą;

(10) dėl su biudžetu susijusių priežasčių Sąjunga turėtų finansuoti įgyvendinant šiame reglamente nustatytą priemonę Portugalijos patirtas išlaidas tik jei jos patirtos iki tam tikros leidžiamos datos. Todėl šiai išskirtinei priemonei skirta parama turėtų būti išmokėta iki 2025 m. balandžio 30 d.;

(11) kadangi po 2025 m. balandžio 30 d. mokėjimai nebebus atliekami, Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/127 ([3]) 5 straipsnio 2 dalis, kurioje numatytas proporcingas mėnesinių išmokų mažinimas pasibaigus terminui, netaikoma;

(12) siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, išskirtinę distiliavimo krizės atveju priemonę taikančios valstybės narės nacionalinės kompetentingos institucijos turi tikrinti, ar laikomasi šiame reglamente nustatytų sąlygų ir reikalavimų;

(13) dėl privalomų skubos priežasčių atsižvelgiant į tebesitęsiančius rinkos sutrikimus ir trumpą laiką iki artėjančio derliaus nuėmimo 2024 m. rugsėjo mėn., per kurį Portugalija turi pradėti įgyvendinti šiuo reglamentu nustatytą priemonę, būtina veiksmų imtis nedelsiant ir kuo greičiau iš rinkos pašalinti pasiūlos perteklių. Priešingu atveju padėtis rinkoje toliau blogės ir dabartinis disbalansas persikels į naujus prekybos metus, dėl to krizė Portugalijoje gali užsitęsti ir taip pat gali turėti įtakos kitų valstybių narių vyno rinkoms. Taigi delsiant imtis veiksmų kiltų pavojus, kad sumažės jų veiksmingumas stabilizuoti Portugalijos vyno rinką;

([3]) 2021 m. gruodžio 7 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2022/127, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/2116 papildomas mokėjimo agentūrų ir kitų įstaigų, finansų valdymo, sąskaitų patvirtinimo, užstatų ir euro naudojimo taisyklėmis, (OL L 20, 2022 1 31, p. 95, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

(14) atsižvelgiant į pirmiau nurodytas privalomas skubos priežastis, šis reglamentas turėtų būti priimtas pagal Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 228 straipsnyje nustatytą skubos procedūrą;

(15) atsižvelgiant į būtinybę imtis neatidėliotinų veiksmų, šis reglamentas turėtų įsigalioti jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Sąjungos finansavimas ir nacionalinės išmokos

1. Portugalijai skiriama bendra 15 000 000 EUR Sąjungos finansinė parama 2 straipsnyje nustatytai laikinai išskirtinei distiliavimo krizės atveju priemonei remti laikantis šiame reglamente nustatytų sąlygų.

2. 1 dalyje nurodyta finansinė parama skiriama remiantis objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais ir užtikrinama, kad atitinkamomis išmokomis nebūtų iškraipoma rinka ar konkurencija.

3. 1 dalyje nurodytos Portugalijos patirtos išlaidos, susijusios su išmokomis už 2 straipsnyje nurodytos priemonės taikymą, atitinka Sąjungos finansinės paramos skyrimo reikalavimus tik jei šios išmokos yra išmokėtos iki 2025 m. balandžio 30 d.

4. Portugalija gali papildomai finansuoti 2 straipsnyje nustatytą priemonę nacionalinėmis išmokomis, neviršydama 200 % šio straipsnio 1 dalyje nurodytos Sąjungos finansinės paramos sumos.

2 straipsnis

Laikinas vyno distiliavimas krizės atveju

1. Parama gali būti skiriama už raudonųjų vynų, pagamintų Portugalijos žemyninėje teritorijoje ir žymimų saugoma kilmės vietos arba geografine nuoroda pagal Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 II dalies II antraštinės dalies I skyriaus 2 skirsnį, distiliavimą.

2. Siekiant išvengti konkurencijos iškraipymo, alkoholis, gautas atliekant 1 dalyje nurodytą distiliavimą, už kurį skiriama parama, naudojamas tik pramonės tikslais, įskaitant dezinfekcinių produktų ir vaistinių preparatų gamybą, arba energetikos reikmėms.

3. 1 dalyje nurodytos paramos gavėjai yra vyno įmonės, gaminančios ar parduodančios Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 VII priedo II dalyje nurodytus vynuogių produktus, taip pat vyno gamintojų organizacijos, vyndarių kooperatyvai, dviejų ar daugiau gamintojų asociacijos, tarpšakinės organizacijos arba vynuogių produktų distiliavimo gamyklos.

4. Parama gali būti skiriama tik vyno tiekimo distiliavimo gamykloms ir to vyno distiliavimo išlaidoms finansuoti. Pridėtinės vertės mokesčiui parama netaikoma. Taikant šią priemonę distiliuojamas vynas turi atitikti reikalavimus, kad juo būtų galima prekiauti Sąjungoje, bei atitinkamas produkto specifikacijas, taikomas saugoma kilmės vietos arba geografine nuoroda žymimiems vynams.

5. Portugalija gali nustatyti šios priemonės paramos gavėjams taikomus pirmenybės kriterijus. Tokie pirmenybės kriterijai turi būti objektyvūs ir nediskriminaciniai.

6. Portugalija gali nustatyti, kad iki 80 % paramos už konkrečią distiliavimo krizės atveju veiklą, dėl kurios priimta paramos paraiška pagal šį straipsnį, paramos gavėjams būtų išmokėta iš anksto, jei paramos gavėjas valstybei narei pateikė banko garantiją arba lygiavertį užstatą, kuris yra bent jau lygus tos išankstinės išmokos sumai. Tam, kad tokia veikla atitiktų reikalavimus, galutinis paramos sumos išmokėjimas turi būti įvykdytas iki 1 straipsnio 3 dalyje nurodytos datos.

7. Portugalija nustato paraiškų gauti 1 dalyje nurodytą paramą teikimo procedūros ir priemonės įgyvendinimo kontrolės taisykles, įskaitant taisykles dėl:

a) paraiškas teikti galinčių fizinių ar juridinių asmenų;

b) paraiškų teikimo ir atrankos, įskaitant bent paraiškų pateikimo, kiekvieno siūlomo veiksmo tinkamumo nagrinėjimo ir atrankos procedūros rezultatų pranešimo veiklos vykdytojams terminus;

c) tikrinimo, ar laikomasi nuostatų dėl tinkamų finansuoti produktų ir išlaidų, nurodytų 4 dalyje, ir pirmenybės kriterijų, jei tokie kriterijai taikomi;

d) paraiškų atrankos, įskaitant bent kiekvienam pirmenybės kriterijui priskiriamą svorinį koeficientą, jei tokie kriterijai taikomi;

e) išankstinių išmokų mokėjimo ir užstatų teikimo tvarkos;

f) distiliavimo veiklos, distiliuojamų vynų atitikties reikalavimams ir pagaminto alkoholio naudojimo stebėsenos ir kontrolės.

8. Portugalija, remdamasi objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, nustato paramos gavėjams skiriamos paramos sumą regionų arba nacionaliniu lygmeniu. Paramos suma negali viršyti 80 % 2023–2024 prekybos metais užregistruotos gamybos lygmens mažiausios vidutinės mėnesio kainos atitinkamame konkrečiame regione arba Portugalijos žemyninėje teritorijoje, mokėtos už reikalavimus atitinkančių kategorijų vyną. Jei užregistruotų rinkos kainų nėra, jas gali apskaičiuoti Portugalijos kompetentinga institucija, remdamasi geriausiais turimais duomenimis.

3 straipsnis

Pranešimai ir kontrolės priemonės

1. Ne vėliau kaip 2024 m. rugpjūčio 31 d. Portugalija pateikia Komisijai informaciją apie:

a) regionus, kuriuose turi būti taikoma 2 straipsnyje nurodyta priemonė;

b) pagal 2 straipsnio 4 ir 8 dalis taikytinos kompensacijos sumas kiekvienam regionui ir reikalavimus atitinkančiai vyno rūšiai, kai taikytina, ir jų pagrindimą;

c) atitinkamus numatytus distiliuoti kiekius;

d) nacionalinių išmokų, kurios turi būti panaudotos pagal 1 straipsnio 4 dalį, sumas.

2. Ne vėliau kaip 2025 m. birželio 30 d. Portugalija pateikia Komisijai informaciją apie:

a) iš rinkos pašalintus kiekvieno regiono ir kiekvienos reikalavimus atitinkančios rūšies vyno kiekius;

b) alkoholio, pagaminto iš pagal šį reglamentą pristatyto ir distiliuoto vyno, kiekį;

c) 1 straipsnio 1 dalyje nurodytą Sąjungos finansinę paramą;

d) 1 straipsnio 4 dalyje nurodytas nacionalines išmokas, atitinkančiais išmokas už iš rinkos pašalintą vyną.

3. Šiame straipsnyje nurodyti pranešimai Komisijai teikiami pagal Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2017/1183 ([4]).

4. Valstybių narių kompetentingos institucijos atlieka visus būtinus patikrinimus, susijusius su šiame reglamente numatytu išskirtiniu distiliavimu krizės atveju, kad patikrintų, ar vynai atitinka reikalavimus ir ar laikomasi visų taikytinų sąlygų ir reikalavimų.

5. Pagal šį reglamentą remiamos distiliavimo krizės atveju veiklos įgyvendinimo patikrinimai vietoje vykdomi sistemingai.

([4]) 2017 m. balandžio 20 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2017/1183 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų (ES) Nr. 1307/2013 ir (ES) Nr. 1308/2013 papildymo, susijusio su informacijos ir dokumentų teikimu Komisijai, (OL L 171, 2017 7 4, p. 100, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2017/1183/oj).

4 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2024 m. liepos 19 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN